

GALÉRIA UMENIA ERNESTA ZMETÁKA V NOVÝCH ZÁMKOCH, BJÖRNSSONOVA 1 NITRIANSKY SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

Názov výstavy	Francúzska a nizozemská grafika 17. – 19. storočia zo zbierky Ernesta Zmetáka a Danice Zmetákovej
Kurátor	Martin Šugár
Sprístupnenie	štvrtok 2. februára 2023
Trvanie	od 3. 2. 2023 do 25. 3. 2023
Otvorené	utorok až piatok od 8.00 do 17.00 hod., v sobotu od 9.00 do 13.00 hod.

Galéria umenia Ernesta Zmetáka v Nových Zámkoch pokračuje v prezentovaní starých grafických tlačí zo zbierky Ernesta Zmetáka a Danice Zmetákovej. V tomto roku pôjde o práce francúzskych a nizozemských rytcov, ktorými sa prehliadka európskej grafickej tvorby niekoľkých storočí pomaly dostáva do finále.

Susediace národy Francúzi, Flámi, Holanďania či Valóni sú zastúpené v zbierke iba v komornom rozsahu, neprekračujúcim stovku diel, na výstavu je zaradených osemdesiat. Pôjde o pôsobivú, ale zároveň jedinečnú ukážku, ako sa obe kultúrne oblasti – francúzska a nizozemská – navzájom inšpirovali, a pritom si udržali svoj ráz a identitu. Dramaturgia výstavy ponúka prechádzku od biblických príbehov, videných očami protestantov v 17. storočí k ničím nerušenej hravosti a roztopašnosti francúzskeho rokoka 18. storočia až do nového obrazového sveta 19. storočia. Francúzi vtedy naplno využili novoobjavené grafické techniky a tlačiarenské postupy, aby z nich vytvorili účinný nástroj politickej satiry alebo propagandy hospodárskych či technologických úspechov. Možno si nie celkom dostatočne uvedomujeme, že niektoré obrazové príklady, dokumentujúce politické či priemyselné revolúcie 19. storočia, ktorých autormi sú práve Francúzi, sa ešte aj v súčasnosti používajú ako ilustrácie učebníc dejepisu. Holandskí grafici 19. storočia sledovali odlišné ciele. Snažili sa o dokonalé ovládnutie nových grafických techník, aby nanovo prebudili dávnu slávu flámskych majstrov 16. a 17. storočia. Reprodukovaním diel zlatej éry holandského maliarstva však vytvorili iba pôsobivú pripomienku minulosti.

Najstaršie dielo francúzskej grafiky v novozámockej zbierke pochádza zo 17. storočia. Ide o grafický list Leonarda Gautiera (činného v začiatkoch 17. storočia), reprodukuje Michelangellov Posledný súd. Prevládajú však práce rytcov a litografov 18. a 19. storočia, napríklad popredného portrétistu François Chéreaux (1680 – 1729), jedného z najznámejších medirytcov francúzskeho rokoka Jacquesa-Philippea Le Basa (1707 – 1783), Claudea Augustinea Duflosa (1700 – 1786), syna známeho medirytca Claudea Duflosa (1665 – 1727), maliara a medirytca Philliberta Louisa Debucourta (1756 – 1832), Louisa Jacquesa Beauvlého (činného 1801 – 1819) alebo medirytca Charlesa Alberta Waltnera (1846 – 1925). Päť litografií Victora Amada Chambellana reprodukuje menej známe maľby vojaka Jeana Charlesa Langloisa (1789 – 1870), prezývaného „*Le Colonel*“.

Raritou je portrét kniežaťa Christiana von Hardenburg (1775 – 1841), syna Karla Augusta kniežaťa von Hardenburg (1750 – 1822), ktorý svojou reformnou politikou po Napoleonských vojnách postavil Prusko na nohy. Hardenburgov portrét z roku 1808 je jedným z mála zachovaných, ktoré boli vyhotovené ojedinelou technikou „*physionotrace*“, ktorú si nechal patentovať Edme Quénevey (1756 – 1830). Väčšiu kolekciu Quéneveyho portrétov, vytvorených technikou „*physionotrace*“, uchováva Britské múzeum v Londýne, no Hardenburgov portrét z roku 1808 medzi nimi nie je. Galéria umenia Ernesta Zmetáka v Nových Zámkoch je na Slovensku zrejme jedinou zbierkovou inštitúciou, ktorá sa môže pyšiť takýmto vzácnym exemplárom.

Naším najstarším dielom nizozemskej proveniencie je medirytina Predstavenie Panny Márie v chráme, datovaná rokom 1576. List je jedným zo série s názvom Život Panny Márie. Podľa predlôh Crispina van den Broeka (1523 – 1591) ich vyryl Jan Ditmaer (1538/1558 – 1603) a vydal Adriaen Huberti (zom. 1614). Zastúpené sú tiež diela Adriaena Collaerta (1560 – 1618), Willema van Swanenburgha (1580 – 1612), Adriaena van Ostade (1610 – 1685), Pietra van Lissebetta (1630 – 1678), Jacoba Peetersa (1637 – 1695), Valentína Lefebvreho (1642 – 1682), ale aj mladších autorov, napríklad Jana Punta (1711 – 1779).

K výstave pripravujeme program určený pre žiakov základných a stredných škôl. Pozývame na dve komentované prehliadky, resp. prednášky, ktoré sa budú konať vo štvrtok 16. februára a vo štvrtok 16. marca vždy o 17.00 hod. Pozývame aj na klavírny koncert zostavený z diel francúzskych hudobných skladateľov 19. storočia vo štvrtok 23. marca o 17.00 hod. Naším hudobným hosťom je japonská klaviristka pani Kazuko Šikuta-Nakajo, žijúca vo Viedni. O sprievodnom programe a pripravovaných podujatiach priebežne informujeme našej webovej stránke alebo na sociálnych sieťach.

Martin Šugár, historik umenia a autor výstavy

www.gueznz.eu

sledujte nás na Facebooku a na Instagrame (Galéria umenia Ernesta Zmetáka)

Ernest Zmeták (1919 Nové Zámky — 2004 Bratislava) patrí k významným slovenským maliarom, ktorý svoje štúdium absolvoval na budapeštianskej akadémii výtvarných umení u Vilmosa Aba-Nováka, hoci pôvodne mal v roku 1938 nastúpiť na pražskú akadémiu. Do povedomia sa dostal aj ako zberateľ a znalec výtvarného umenia. Poslednou prehliadkou umelcovej tvorby a zberateľstva bola výstava *Ernest Zmeták – posledný klasik*, ktorá sa uskutočnila na pôde Slovenskej národnej galérie v Bratislave v roku 2011 a potom bola reінštalovaná v priestoroch domovskej galérie v Nových Zámkoch, ktorá uchováva podstatnú časť jeho zberateľskej pozostalosti.

Danica Zmetáková (1940 Bratislava) je historičkou a teoretičkou umenia, kurátorkou početných výstav, ktorá dlhodobo pôsobila v Slovenskej národnej galérie v Bratislave. Špecializovala sa na slovenskú a európsku kresbu a maľbu 19. storočia (z jej najdôležitejších publikovaných bádateľských výsledkov spomeňme katalógy výstav Ladislava Medňanského, Karola Ludovita Libaya, Maximiliána Schurmannu alebo Friedricha Carla von Scheidlin). Je autorkou, resp. spoluautorkou viacerých monografií slovenských výtvarných umelcov (napr. Ernesta Zmetáka, Viliama Malíka, Kolomana Sokola, Františka Reichentála, Jozefa Kostku, Jána Želibského, Cypriána Majerníka, M. A. Bazovského, Martina Benku, Jána Mudrocha, Petra Michala Bohúňa, Júlia Koreszku a iných).

Martin Šugár (1974 Piešťany) je historikom umenia, súdnym znalcom pre umelecké diela a starožitnosti a právnikom. Štúdium absolvoval v Bratislave a Prahe. Pracoval ako kurátor zbierky starej kresby a grafiky v Slovenskej národnej galérii v Bratislave. Od roku 2016 sa ako historik umenia zaoberá dielami starého európskeho umenia v Galérii umenia Ernesta Zmetáka v Nových Zámkoch. Doteraz pripravil tri zväzky súborného katalógu diel starej grafiky zo zbierky galérie: *Talianska grafika z daru Ernesta Zmetáka a Danice Zmetákovvej* (2019), *The Happy Girl. The Unhappy Girl. Grafika Britských ostrovov z daru Ernesta Zmetáka a Danice Zmetákovvej* (2020) a *Nemecká grafika do roku 1900 z daru Ernesta Zmetáka a Danice Zmetákovvej* (2022).

Kazuko Šikuta-Nakajo (nar. v meste Kobe v Japonsku) je klaviristkou a hudobnou skadateľkou. Absolvovala klavírnú hru u pána Teiichiho Higashiho a pani Yoshiko Yamazaki na Hudobnej univerzite. Na právnickej fakulte Univerzity Kwansei Gakuin získala bakalársky titul. Učila hru na klavír a elektronický organ na Hudobnej škole Yamaha v Japonsku. Zúčastnila sa majstrovských kurzov Chopinovej akadémie v Poľsku, pokračovala však štúdiom na Univerzite hudby a múzických umení vo Viedni (*Universität für Musik und darstellende Kunst Wien*), ktoré ukončila s vyznamenaním. Zúčastnila sa majstrovských kurzov, ktoré viedli Paul Badura Skoda, Elisabeth Leonskaja a Peter Feuchtwagner. Publikuje v japonských hudobných časopisoch o viedenskej hudobnej scéne, o Franzovi Lisztovi, Wolfgangovi Amadeovi Mozartovi alebo Ludwigovi van Beethoven. Vrátila sa k hre na klavír, komponuje a aranžuje komornú klavírnú hudbu.